

UDC 37,014,544 [37.015.31, 17.021.2

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЙ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНОГО СВІТОГЛЯДУ МОЛОДІ

С.В. Капустін, здобувач НПУ імені М.П. Драгоманова

Майбутня школа має забезпечити учнів не тільки знаннями, але й сформувати у них уміння цими знаннями користуватись. На жаль, більшість випускників нинішньої школи відповідними компетенціями не володіють. Знання – здебільшого вкрай затеоретизовані та застарілі, переобтяжені другорядним матеріалом – переповнюють духовний світ особистості. Користування ними в реальному життєвому просторі є справою практично неможливою. Між тим, реально-практичне знання залишається поза навчальним процесом. Дотичність до нього учень час від часу отримує хіба що через Інтернет. І як результат – світогляд молоді людини втрачає свою обґрунтованість, системність, цілісність. Він стає фрагментарним і багато в чому ілюзійним. Формування цілісного, дійсно наукового й ефективного світогляду має базуватись на пріоритетах впровадження компетентісного підходу, модернізації змісту освіти та навчальних технологій.

Ключові слова: людина, культура, світогляд, освіта, виховання, компетенції.

Необхідність постійного оновлення освіти в усіх її проявах сьогодні є загальноновизнаною. Глобальне суспільство функціонує і розвивається за законами і принципами інноваційності. І щоб не бути аутсайдером, людина має адаптуватися до такого динамічного та швидкозмінного середовища. В світогляді молоді цей принцип вкорінюється все глибше, через що учні шкіл і студенти університетів прагнуть отримувати освіту, засновану на інноваційних засадах і технологіях. «В умовах інноваційних змін розвитку сучасної освіти з'явилася нагальна потреба суспільства у творчих, діяльних, обдарованих громадянах, здатних до життєвого самовизначення. Новітня філософія освіти спрямовує навчально-виховний процес на формування духовного світу особистості, утвердження загальнолюдських цінностей, розкриття потенціальних можливостей та здібностей учнів, забезпечення оптимальних умов для їх життєвої самореалізації» [8, с. 52]. Водночас в нашій країні не відбулося швидкого та змістовно-сутнісного переходу до освіти і педагогіки нового стилю, що відповідав би сучасним світоглядним вимогам молодого покоління. Українська школа в багатьох вимірах залишається пострадянською, з усіма інерційними проблемами як на адміністративному, так і на змістовному,

комунікативному рівнях.

Незважаючи на те, що в українській освітології останнього десятиліття постійно розвивається педагогіко-компетентнісний дискурс, потужних зрушень в якості і змісті освіти все ж таки не відбулося. В чому ж тут проблема? Можливо, компетентнісний підхід в педагогіці не відповідає потребам української освітньої спільноти? Насправді, виключно цей підхід, на нашу думку, несе потенціал справжньої модернізації нашої вітчизняної освіти. Щоб довести це, зупинимось детальніше на аналізі компетентнісного підходу як освітнього феномену, що має свою світоглядну, методологічну, навчально-виховну і дитиноцентричну специфіку. «Компетентнісний підхід не передбачає тільки конкретної обізнаності та інформованості людини, володіння нею енциклопедичними знаннями. Він спонукає до успішного розв'язання складних проблем, що виникають у процесі професійної підготовки, у стосунках з іншими людьми, у практичному житті при виконанні соціальних ролей громадянина країни, у професійній діяльності тощо. Отже, використання компетентнісного підходу в системі освіти залежить не лише від його теоретичного обґрунтування, але й від продуктивності втілення основних ідей у практичну діяльність» [2, с. 319]. Фундаментом впровадження компетентнісного підходу має бути детальним чином розроблена філософсько-освітня парадигма, яка б на концептуально-теоретичному рівні пояснювала, яку роль відіграють компетентності, що можуть бути набуті в школі чи університеті, у формуванні цілісного світогляду особистості молодшої людини.

Отже, спочатку звернемося до аналізу сутності компетентнісного підходу в освіті та його значення для формування цілісного світогляду особистості. Цілісність світогляду забезпечує людині можливість діяти в мінливому соціально-цивілізаційному середовищі адекватно його вимогам і викликам, при цьому не втрачаючи власного «Я» та орієнтуючись саме на проблеми власної самореалізації. І саме сучасна освіта має створювати таку систему «цілей, змісту, навчального процесу, педагогічних методів, навчальних планів та засобів оцінювання, яка б дозволяла кожній людині, що навчається, розвивати в

будь-який період життя компетентності, необхідні для всебічної особистісної самореалізації» [3, р. 27]. Освітнє середовище має формуватися таким чином, що повноцінно забезпечувати світоглядно-ціннісні потреби кожної людини, при цьому адаптуючи і соціалізуючи її до нових реалій глобально-інформаційної цивілізації та особливостей життєдіяльності національного суспільства. Іншими словами, освіта має стати повноцінним помічником для кожної людини, що прагне до самореалізації на певному життєвому етапі у надскладному і ризикованому соціумі, який вимагає сьогодні від особистості світоглядної впевненості та компетентнісної гнучкості. «Потреба в набутті компетентностей, що можуть використовуватися в різних сферах життєдіяльності та для отримання нових навчальних здобутків, стала ключовою проблемною зоною та світоглядним орієнтиром розвитку сучасної освіти» [4, р. 191]. Таким чином, надзвичайно актуальними залишаються концептуально-теоретичні пошуки, що звертаються до проблематики взаємозв'язку таких феноменів, як світогляд, особистісні компетенції, модернізація освіти. В нашому дослідженні створюється інтегративне поєднання даних феноменів з метою вироблення концептуально-парадигмальних основ подальшого розвитку української освіти в напрямку її гуманізації та орієнтованості на реальні проблеми кожної людини, що навчається.

В цьому аспекті найважливіше підкреслити те, що компетентнісний підхід в освіті орієнтований насамперед на те, що навчити дитину, молоду людину до рефлексивно-світоглядного самоаналізу, тобто до самостійного визначення ціннісних орієнтирів та життєвих стратегій успіху. Ключовою світоглядною компетенцією, що має прищеплювати дитині школа, є спроможність самостійно визначати важливі життєтворчі орієнтири та обґрунтовувати їх на основі власних світоглядних переконань. В цьому ж полягає і практичне, операційне значення світоглядних компетенцій, що набуваються в тому числі і в школі. «Компетентність – це єдність форм операцій самовдосконалення як застосування волі особистості до генерації чи стримування її дій. Ключові світоглядні компетентності дозволяють розкрити природу особистісної

самореалізації в якості алгоритмів переходу від однієї форми використання часу особистості до іншої, більш оптимальної» [5, с. 18]. Таким чином, головним принципом компетентнісного підходу в освіті, орієнтованого на формування цілісного світогляду особистості, є прищеплення людині життєтворчої самостійності, в якій ключову роль відіграє не певний набір знань чи умінь, а особистісна спроможність молодої людини віднаходити, формулювати і реалізовувати стратегії життєвого успіху в складних і мінливих умовах цивілізації, що характеризується глобальністю, динамічністю та наскрізною інноваційністю.

Коли йдеться мова про світоглядну змістовність освіти, компетентнісний підхід сам по собі задає певні смисло-ціннісні орієнтації навчання і виховання. Тільки ключові смисли і аксіологічні орієнтири народжуються тут не з програм, що затверджуються адміністративно, а завдяки обопільному комунікативному руху різних суб'єктів навчально-виховного простору (тих, хто навчає, і тих, хто навчається) назустріч один одному. В цьому аспекті, можемо сформулювати ключові елементи змістовної структури компетентнісного підходу в освіті: «1) Сенс освіти полягає в розвитку у тих, хто навчається, здатності самостійно вирішувати проблеми в різних сферах і видах діяльності на основі використання соціального досвіду, елементом якого є і власний досвід учня. 2) Змістом освіти є дидактично адаптований соціальний досвід вирішення пізнавальних, світоглядних, моральних, політичних та інших проблем. 3) Сенс організації освітнього процесу полягає у створенні умов для формування у тих, хто навчається, досвіду самостійного вирішення пізнавальних, комунікативних, організаційних, моральних та інших проблем, що становлять зміст освіти. 4) Оцінка освітніх результатів ґрунтується на аналізі рівнів навченості, досягнутих на певному етапі навчання» [6, с. 59–62]. Реальне втілення цих принципів в національний простір освіти, на нашу думку, обов'язково сприятиме вибудовуванню між різними суб'єктами навчання плідних і гуманістичних взаємовідносин, завдяки чому у тих, хто навчається, з високою

мірою ймовірності формуватиметься цілісний, аксіологічно сповнений, особистісно вмотивований сучасний світогляд.

Чому на наше глибоке переконання саме повноцінне впровадження компетентнісного підходу в навчанні і вихованні сприятиме модернізаційній та інноваційній трансформації всієї системи української освіти? З нашої точки зору, орієнтованість на реальне застосування і світоглядне значення отримуваних в навчальних закладах знань і вмінь зможе подолати бюрократизацію та змістовну вихолощеність нашої освіти, яка й надалі залишається пострадянською. «Компетентнісний підхід зміщує акценти з процесу нагромадження нормативно визначених знань, умінь і навичок у площину формування й розвитку здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання й досвід у різних ситуаціях, що потребує від вчителя зміщення акцентів у навчально-виховній діяльності з інформаційної до організаційно-управлінської площини. Тобто, якщо в першому випадку він відіграє роль ретранслятора знань, то в другому – організатора освітньої діяльності. Також змінюється і модель поведінки учня – дослідницько-активна самостійна діяльність приходить на зміну пасивному засвоєнню знань. Процес наповнюється розвивальною функцією, яка стає інтегрованою характеристикою навчання. Така характеристика має сформуватись у процесі навчання і включає знання, вміння, навички, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі особистості» [7, с. 234]. Вписуючи такі моделі творчої та пізнавально-дослідницької поведінки в цілісну структуру власного світогляду, кожен учень набуває компетентності до смисло-ціннісного самовизначення та креативно-активно самореалізації у формах, що несуть найбільший індивідуальний успіх та найбільшу користь громаді, соціуму, країні, людству в цілому.

Зрештою, на всіх етапах навчання, починаючи з початкової школи і аж до різних форм освіти для дорослих, людина, що знаходиться в компетентнісно орієнтованому навчально-виховному просторі, набуває необхідних компетенцій для розв'язання різного роду проблем, з якими зустрічається в соціумі кожен з нас. Людина використовує такі компетенції для вирішення питань профе-

сійного, особистісного, громадського, соціально-політичного, технічного, комунікативного характеру. «Компетентність – це характеристика, що дається людині в результаті оцінки ефективності, результативності його дій, спрямованих на вирішення певного кола питань та проблем» [8, с. 183]. Які ж питання, що вирішуються завдяки освітнім компетенціям, є дійсно визначальними та феноменологічно значущими для формування цілісного світогляду особистості? Для з'ясування цього питання звернемося до детального аналізу того, які ключові компетенції нової української школи формують її змістовно-феноменологічне, орієнтаційно-аксіологічне та креативно-практичне світоглядне поле формування і розвитку особистості кожного учня.

Як показує досвід розвинених країн, впровадження компетентісного світогляду було відповіддю на різного роду виклики. Насамперед, провідним економікам світу, що розвиваються за інноваційним сценарієм, стала необхідна критична маса спеціалістів, здатних творчо і активно ставитися до виконуваних професійних дій. Освіта відповіла на це пошуком нових підходів в навчанні і вихованні. Та й кожний окремих індивід, прагнучи не бути аутсайдером в нових соціальних умовах, почав вимагати від навчання додаткових компетенцій, які вже не вписувалися в інформаційно-знаннєву парадигму освіти. Сьогодні можна стверджувати, що й в Україні «актуальність упровадження в освітню практику компетентісного підходу зумовлена зовнішніми й внутрішніми чинниками. До зовнішніх чинників належать стрімкий соціальний, технологічний і політичний розвиток світу, який вимагає від випускника володіння певними якостями і вміннями (бути гнучким, мобільним, уміти презентувати себе на ринку праці; використовувати знання як інструмент для вирішення життєвих проблем; ухвалювати нестандартні рішення й нести за них відповідальність; володіти комунікативною культурою, уміти працювати в команді; уміти виходити з будь-яких конфліктних ситуацій; уміти здобувати, аналізувати інформацію, застосовувати її для індивідуального розвитку та самовдосконалення; бути здатним до численних альтернатив, запропонованих сучасним життям); загальна комп'ютеризація (людині потрібні навички

критичного мислення з метою розумного використання інформації та контролю потоку інформації). До внутрішніх чинників упровадження компетентнісного підходу науковці зараховують кризу знаннєвої парадигми освіти, яка зумовлена змінами феномена знання та його співвідношенням із суспільною практикою (модель навчання орієнтована тільки на здобуття знань і недостатньо враховує діяльнісний, ціннісно-мотиваційний, емоційний аспекти навчально-пізнавальної діяльності), а також втрату актуальності потреби перевантажувати пам'ять (затребуваним є фахівець, який не очікує інструкцій, а вступає в життя із сформованим творчим досвідом)» [9, с. 103]. Таким чином, однією з найважливіших компетенцій, що мають отримувати учні і студенти є світоглядно-ціннісна мотивація до отримання нових знань і до творчої діяльності. Людина має на рівні особистісного світогляду проіннятися прагненням до креативної самореалізації, до нестандартних рішень, до повноцінного вольового самовияву. Тільки компетентнісний педагогічний підхід спроможний до такого світоглядно-ціннісного формування і розвитку особистості, відкритої до творчості, ініціативи, інноваційності та толерантної комунікації.

На рівні засадничих документів та декларацій в Україні багато раз проголошувалася необхідність всебічного застосування компетентнісного підходу в освіті. При цьому якість декларації є доволі високою. У вітчизняній освітології та педагогіці науковці активно формулюють засадничі принципи набуття учнями різних компетенцій. «Динамічний розвиток сучасної педагогічної науки характеризується пошуком фундаментальних підходів до побудови навчально-виховного процесу, що відображаються в освітніх документах України, в яких зазначено: метою освіти і виховання має бути професійно компетентний, ініціативний, творчий громадянин, наділений почуттям обов'язку і відповідальності перед суспільством, здатний швидко адаптуватися до сучасного світу, характерними рисами якого є підвищення ролі особистості, інтелектуалізація її діяльності у контексті швидких змін техніки і технологій, неперервного експонентного зростання обсягів інформації і поновлення знань, постійного розширення та поглиблення сфер наукового

дослідження» [10, с. 254]. З нашої точки зору, перелічені характеристики сучасних компетенцій, що може надавати українська освіта, буде позбавлений певного фундаментально-методологічного підґрунтя, якщо не враховувати необхідність оволодіння молоддю світоглядними компетенціями, на основі яких і можна в подальшому вибудовувати життєтворчі стратегії.

Українським освітянам не вистачає саме вміння переводити окремі, спеціальні знання та вміння на рівень змістовно-ціннісних феноменів цілісного світогляду. Але тільки така сутнісна трансформація в свідомості того, хто навчається, призводить до актуалізації в структурі цілісного світогляду матеріалу, що вивчається, чи вміння, які опановуються. В цьому аспекті все ще відчувається брак педагогічних кадрів, що спроможні діяти в рамках компетентнісної педагогічної парадигми. «У сучасних умовах важливо повною мірою враховувати нові вимоги до підготовки педагогічних кадрів, зокрема професіоналів нової генерації з конкурентоздатним рівнем кваліфікації, які мають не лише орієнтуватися в типових педагогічних ситуаціях, а й організовувати навчальну діяльність школярів на основі цілеспрямованого, методично грамотного застосування концепцій особистісно орієнтованої, компетентнісної освіти. Такі зміни є важливим засобом інноваційного оновлення вітчизняної системи педагогічної освіти, оскільки спрямовують майбутніх учителів на професійну діяльність у нових умовах розвитку шкільної галузі» [11, с. 5]. Таким чином, особлива відповідальність сьогодні покладається на педагогічні університети, що мають бути флагманами компетентнісної модернізації змісту освіти та навчальних технологій. Тільки в такому випадку в наших школах з'явиться нова генерація педагогів, які будуть прищеплювати учням і вихованцям дійсно актуальні компетенції, які будуть перетворюватися на невід'ємні елементи цілісного світогляду особистості.

В цьому вимірі важливо звернути увагу і на те, чим відрізняються компетенції від компетентностей. Як відзначає український дослідник цієї проблематики С.В. Харабуга, «компетенція – це структурований набір стійких взаємозалежних і взаємообумовлених знань, умінь і навичок окремої особис-

тості, якими вона володіє, формує, накопичує і розвиває протягом всього життя, що забезпечують виконання одного конкретного (професійного) завдання; компетентність – здатність ефективно здійснювати професійну діяльність у рамках освоєних компетенцій, приймати відповідальні рішення й діяти адекватно вимогам певної ситуації і часу, що характеризує міру відповідності наявних знань і вмінь, навичок реальному рівню складності виконуваних завдань» [там же, с. 5]. Ті, хто навчається, мають гармонійно засвоювати і світоглядні компетентності і особистісні компетенції. Така системність оволодіння світоглядно значущими явищами передбачається в компетентнісному підході. Саме тому, на нашу думку, дуже важливо щоб модернізація змісту освіти та навчальних технологій відбувалася саме на основі цього підходу, адже тоді можна буде досягти значного рівня якості, інноваційності та прогресивності навчання і виховання.

Важливою компетенцією, яку ще лише має виробити українська система освіти, є компетентнісна спрямованість на практичну реалізацію навчальних та дослідницьких матеріалів, що використовуються чи створюються в рамках педагогічної взаємодії. Випускник школи має не просто вміти скласти теоретичні іспити, як відбувається у нас і до сьогодні, але й застосувати отримані знання і вміння на практиці, в реальному житті, при розбудові індивідуальної життєтворчої стратегії. Тут варто відмітити, що «компетентнісний підхід, на відміну від традиційної освіти, передбачає не тільки набуття знань, вмінь і навичок, а й розвитку та формування в учнів і студентів здатності до практичної діяльності і творчого застосування набутих знань та досвіду в різних ситуаціях, формуючи у випускника високу готовність до успішної діяльності в реальному житті» [12, с. 31]. Саме тому компетентнісний підхід в освіті і педагогіці найбільше наближений до реальних вимог дітей і молоді. Традиційна школа залишається в стінах навчального закладу, в підручниках і посібниках, нова українська школа має слідувати за дитиною і молодою людиною по життю у формі набутих світоглядно-життєтворчих компетенцій.

Філософія освіти, вивчаючи ключові компетенції нової української школи, не лише формулює їх загальні ознаки та класифікаційні різновиди, але й прагне визначитися з методологічним та технологічним виміром проблематики, пов'язаної з модернізацією змісту освіти в контексті реалізації компетентнісного підходу до формування цілісного світогляду молоді. «Кожна з компетенцій має закономірно відповідний до неї спосіб (метод) формування, який характеризується єдністю мети, прийомів і результатів. Наприклад, методом розвитку академічної компетенції є пізнавальна діяльність, результатом – здобуті знання та досвід пізнання. Методом розвитку практичної компетенції являється практична діяльність, результатом – здобуті вміння та досвід практичної діяльності. Методом розвитку креативної компетенції є творчо-пошукова діяльність, а результатом – розв'язання творчо-пошукових завдань. надбання учнями творчо-пошукового досвіду. Методом розвитку аксіологічної (емоційної) компетенції являється ціннісно-сміслова або оціночна діяльність, засобом, а результатом – оціночні судження, досвід переживання та усвідомлення власних та загальнолюдських духовних та життєвих цінностей. Методом розвитку соціальної компетенції є інтерактивна (комунікативна) діяльність, засобом – інтерактивні завдання, а результатом – досвід спілкування, взаємодії» [13, с. 87]. В комплексі ж ці компетентнісні масиви являють собою освітньо-філософський феномен, що дозволяє інтегрувати в єдине ціле різноманітні світоглядні елементи конкретної особистості. Тільки якщо освіта спрямована на реалізацію всіх перерахованих завдань та компетентнісних результатів, вона реально сприятиме формуванню цілісного, нефрагментованого, неситуативного, а сталого світогляду молодої людини.

Література

1. Гуцан Л.А. Компетентнісний підхід у сучасній освіті / Л.А. Гуцан // Формування базових компетентностей у вихованців позашкільних навчальних закладів. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: ПП «Фірма «Гранма», 2013. – С. 52 – 56.
2. Шапран О.І. Реалізація компетентнісного підходу в системі неперервної освіти / Ольга Шапран // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний

- педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: Збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2013. – Випуск 28. – Том I. – С. 319 – 324.
3. Developing intercultural competence through education / Edited by Josef Huber and Christopher Reynolds – Strasbourg: Council of Europe, 2014 (Pestalozzi series № 3). – 128 p.
 4. Lepaite D. Competence development for the knowledge-driven economy / Daiva Lepaite // Higher Education and National Development: Universities and Societies in Transition / Edited by D. Bridges, P. Juceviciene, R. Jucevicius, T.H. McLaughlin, J. Stankeviciute. – London: Routledge, 2006. – P. 190 – 200.
 5. Клепко С.Ф. Репрезентація знань в освітньому просторі (філософський аспект). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. Спеціальність: 09.00.03 – філософія освіти / Сергій Клепко. – Харків, 2009. – 35 с.
 6. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. Хуторской // Учебник в обновляющейся школе: сборник научных трудов. – М.: ИОСО РАО, 2002. – С. 58 – 64.
 7. Ходань О.Л. Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ / Оксана Ходань // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород: Говерла, 2013. – Випуск 29. – С. 232 – 235.
 8. Заредінова Е.Р. Поняття «компетенція» і «компетентність» у контексті компетентнісного підходу в освіті / Е.Р. Заредінова, Р.І. Зіядінова // Педагогічний дискурс: Збірник наукових праць. – Хмельницький: ХГПА, 2013. – Випуск 14. – С. 181 – 185.
 9. Коваленко О.П. Компетентнісний характер сучасної освіти / О.П. Коваленко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: Збірник наукових праць. – Запоріжжя: КПУ, 2016. – Випуск 47 (100). – С. 99 – 109.
 10. Дубасенюк О. Модернізація системи освіти в Україні в умовах сучасних глобалізаційних процесів / Олександра Дубасенюк // Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія: монографія / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Віктора Огнев'юка, Світлани Сисоевої. – К.: ТОВ Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2013. – С. 253 – 262.
 11. Коваль Л.В. Професійна підготовка майбутніх учителів у контексті розвитку початкової освіти: монографія / Людмила Коваль. – Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2012. – 343 с.
 12. Антіпова Н.П. Сутність поняття «компетентнісний підхід» в науково-педагогічній літературі / Н.П. Антіпова // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія». – К., 2014. – Випуск 199. – Частина 1. – С. 28 – 32.
 13. Турянська О. Компетентнісний підхід і його місце у особістисно орієнтованому навчанні історії в школі / Ольга Турянська // Молодь і ринок. – 2010. – № 7 – 8 (66 – 67). – С. 84 – 88.
 14. Wolf A. Can Competence and Knowledge Mix? / Alison Wolf // Competency Based Education and Training / Edited by John Burke. – London: Routledge, 2005. – P. 34 – 46.

МОДЕРНИЗАЦІЯ ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ РЕАЛИЗАЦИИ КОМПЕТЕНТНОГО ПОДХОДА К ФОРМИРОВАНИЮ ЦЕЛОСТНОГО МИРОВОЗЗРЕНИЯ МОЛОДЕЖИ

С. Капустин

Будущая школа должна обеспечить учеников не только знаниями, но и сформировать у них умение этими знаниями пользоваться. К сожалению, большинство выпускников нынешней школы соответствующими компетенциями не обладают. Автор обращает внимание на знания, которые в основном крайне затеоретизированная и устаревшие, перегружены второстепенным материалом – переполняют духовный мир личности. Пользование ими в реальном жизненном пространстве является делом практически невозможным. Между тем, реально-практическое знание остается вне учебного процесса. Причастность к нему ученик время от времени получает как бы через Интернет. И как результат – мировоззрение молодого человека теряет свою обоснованность, системность,

целостность. Он становится фрагментарным и во многом иллюзионным. Автором уточнено, чем отличаются компетенции от компетенций, а также анализируется формирование целостного, действительно научного и эффективного мировоззрения, должна базироваться на приоритетах внедрения компетентностного подхода, модернизации содержания образования и учебных технологий. Автор обращает внимание на чрезвычайно актуальны концептуально-теоретические изыскания, обращающихся к проблематике взаимосвязи таких феноменов, как мировоззрение, личностные компетенции, модернизация образования. В исследовании создается интегративное сочетание данных феноменов с целью выработки концептуально-парадигмальных основ дальнейшего развития украинского образования в направлении ее гуманизации и ориентированности на реальные проблемы каждого человека, обучающегося.

Ключевые слова: человек, культура, мировоззрение, образование, воспитание, компетенции.

EDUCATIONAL MODERNIZING IN THE CONTEXT OF REALIZATION COMPETITIVE APPROACH TO FORMULATING GENERALIZED YOUTH OUTLOOK

Sergiy V. Kapustin

The future school is supposed to provide the pupils with not only knowledge but also to formulate their skills of using these knowledge. It's a pity, but the majority of school graduates today don't possess this knowledge. The author pays attention at the knowledge which are mostly theoretized and oldfashioned ones, overloaded with secondary material and increase the spiritual life of the personality. The usage of them in the real life space is practically impossible matter.

Besides the real practical knowledge remains beyond the educational process. Pertaining to it the pupil from time to time gets only through the Internet. As a result the outlook of the young personality loses its generalization, systematic basics and unification. It becomes partial and in many cases the illusive one.

The author specifies the difference between the competence and competent knowledge and also analyses the formulation of unified and really scientific and effective outlook which is supposed to be based on the priorities of implementation of the competent approach, modernizing the educational essence and teaching technologies. The author attracts attention at the extremely topical conceptual theoretical researches which apply to the problems of mutual connection of such phenomena as the outlook, personal competence, modernizing of education. The research unites the integral coincidence of mentioned phenomena with the aim to formulate the conceptual paradigmatic basics of further development of Ukrainian education in the direction of its humanizations and orientation on the real problems of every person who is getting education.

Key notions: the person, culture, outlook, education, competences.